

2019. évi LIV. törvény

a Magyarország Kormánya és a Zöld-foki Köztársaság Kormánya között a beruházások ösztönzéséről és kölcsönös védelméről szóló Megállapodás kihirdetéséről¹

Hatályos: 2020. 05. 02. –

1. § Az Országgyűlés e törvénnyel felhatalmazást ad a Magyarország Kormánya és a Zöld-foki Köztársaság Kormánya között a beruházások ösztönzéséről és kölcsönös védelméről szóló Megállapodás (a továbbiakban: Megállapodás) kötelező hatályának elismerésére.

2. §² Az Országgyűlés a Megállapodást e törvénnyel kihirdeti.

3. §³ A Megállapodás hiteles magyar és angol nyelvű szövege a következő:

„MEGÁLLAPODÁS A MAGYARORSZÁG KORMÁNYA ÉS A ZÖLD-FOKI KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA KÖZÖTT A BERUHÁZÁSOK ÖSZTÖNZÉSÉRŐL ÉS KÖLCSÖNÖS VÉDELMEÉRŐL

Magyarország Kormánya és a Zöld-foki Köztársaság Kormánya (a továbbiakban: „Szerződő Felek”)

attól az óhajtól vezérelve, hogy a gazdasági együttműködést mindkét Szerződő Fél javára erősítsék,

azzal a szándékkal, hogy kedvező feltételeket teremtsenek és tartsanak fenn az egyik Szerződő Fél beruházóinak beruházásaihoz a másik Szerződő Fél területén, és

arra törekedve, hogy a beruházások összhangban álljanak az egészség, a biztonság és a környezet védelmével, illetve a nemzetközi és a Szerződő Felek nemzeti joga által elismert emberi jogok, munkavállalói jogok és a vállalati társadalmi felelősségvállalás nemzetközileg elismert normáinak előmozdításával és védelmével;

attól az óhajtól vezérelve, hogy ösztönözzék a Szerződő Felek fenntartható fejlődéséhez hozzájáruló beruházásokat;

célul tűzve ki a beruházók és a fogadó állam jogai és kötelezettségei közötti általános egyensúly biztosítását;

annak tudatában, hogy a beruházásoknak a jelen Megállapodással összhangban történő ösztönzése és kölcsönös védelme elősegíti az üzleti kezdeményezéseket ezen a területen,

megállapodtak a következőkben:

1. cikk

Meghatározások

A Megállapodás alkalmazásában:

1. A „beruházás” kifejezés magában foglal minden olyan vagyoni értéket, melyet az egyik Szerződő Fél valamely beruházója gazdasági tevékenységgel összefüggésben fektetett be a másik Szerződő Fél területén ez utóbbi törvényeivel és jogszabályaival összhangban, és különösen – de nem kizárólag – a következőket jelenti:

a) az ingó és ingatlan tulajdont, valamint minden egyéb dologi jogot, mint például a jelzálogot, zálogot, a zálogjogot és hasonló jogokat;

b) a részvényt, az üzletrészt és a vállalati kötvényt, illetve a társasági érdekeltség egyéb formáit;

c) a beruházáshoz kapcsolódó pénzkövetelést vagy gazdasági értékkel rendelkező teljesítés nyújtására vonatkozó követelést;

d) a szellemi és ipari tulajdonhoz fűződő jogot, ideértve a beruházáshoz kapcsolódó szerzői jogot, védjegyet, szabadalmat, formatervezési mintát, növényfajta oltalomhoz való jogokat, technikai eljárást, know-how-t, kereskedelmi titkot, földrajzi eredetmegjelölést, kereskedelmi nevet és goodwillt

e) minden jogszabály vagy szerződés által biztosított jogot és jogszabályon alapuló mindenfajta engedélyt és jóváhagyást, beleértve a természeti erőforrások kutatására, kitermelésére, művelésére vagy kiaknázására vonatkozó koncessziót.

A vagyoni érték beruházási formájának későbbi megváltozása nem érinti annak beruházás jellegét, feltételezve, hogy ez a változás annak a Szerződő Félnek a törvényeivel és egyéb jogszabályaival összhangban áll, amelynek területén a beruházás létesült.

2. A „beruházó” kifejezés az egyik Szerződő Fél minden olyan természetes vagy jogi személyét jelenti, aki a másik Szerződő Fél területén beruházást valósított meg.

a) A „természetes személy” kifejezés az olyan természetes személyt jelenti, aki bármelyik Szerződő Fél állampolgára annak törvényei értelmében.

b) A „jogi személy” kifejezés azt a jogalanyt jelenti, amely az egyik Szerződő Fél területén, annak hatályos törvényeivel és jogszabályaival összhangban jött létre illetve került bejegyzésre, továbbá központi irányítása vagy gazdasági tevékenységének székhelye az egyik Szerződő Fél területén található.

3. A „hozam” kifejezés a beruházásból származó eredményt jelenti és magában foglalja – különösen, de nem kizárólagosan – a nyereséget, a kamatot, a tőkenyereséget, az osztalékot, a jogdíjat vagy egyéb díjat.

4. A „terület” kifejezés jelenti:

a) Magyarország tekintetében azt a területet, amely fölött Magyarország a nemzetközi joggal összhangban szuverenitást, felségjogokat vagy joghatóságot gyakorol;

b) a Zöld-foki Köztársaság vonatkozásában azt a területet, amely fölött a Zöld-foki Köztársaság a nemzetközi joggal, nemzeti törvényeivel és jogszabályaival összhangban szuverenitással vagy joghatósággal rendelkezik.

5. A „szabadon átváltható pénznem” kifejezés azt a pénznemet jelenti, amelyet széles körben használnak fizetésre nemzetközi üzleti tranzakciók során és széles körben forgalmaznak a vezető nemzetközi devizapiacokon, amennyiben ez nem ellentétes egyik Szerződő Fél jogszabályaival sem, függetlenül attól, hogy a Nemzetközi Valutaalap miként határozza meg a szabadon átváltható és szabadon használható pénznemek körét.

2. cikk

A beruházások ösztönzése és védelme

1. Mindkét Szerződő Fél ösztönzi a másik Szerződő Fél beruházóit, és kedvező körülményeket teremt számukra annak érdekében, hogy területén beruházást létesítsenek, továbbá törvényeivel és jogszabályaival összhangban lehetővé teszi az ilyen beruházások létrehozását.

2. Mindkét Fél – a 3–6. bekezdésekkel összhangban – a saját területén tisztességes és méltányos bánásmódot, teljes körű védelmet és biztonságot nyújt a másik Fél beruházóinak és az általuk létesített beruházások tekintetében.

3. A beruházások vonatkozásában a tisztességes és méltányos elbánás biztosítására vonatkozó kötelezettség megszegésének minősülnek a beruházások vonatkozásában az alábbi intézkedések vagy intézkedéssorozatok:

a) az igazságszolgáltatás megtagadása büntető-, polgári vagy közigazgatási eljárás során; vagy

b) eljárási szabályok súlyos megsértése – ideértve az átláthatóság súlyos megsértését és a hatékony jogorvoslathoz való jog érvényesülésének sérelmét – a bírósági vagy közigazgatási eljárás során; vagy

c) a nyilvánvaló önkényesség; vagy

d) nyilvánvalóan jogellenes alapon történő célzott hátrányos megkülönböztetés, például nemi, faji vagy vallási hovatartozás alapján; vagy

e) a zaklatás, kényszerítés, hatalommal való visszaélés és hasonló rosszhiszemű magatartás.

A Felek bármelyik Fél kérésére felülvizsgálhatják a tisztességes és méltányos bánásmód biztosítására vonatkozó kötelezettség tartalmát.

4. Az egyértelműség érdekében, a „teljes körű védelem és biztonság” a Szerződő Félnek a beruházók és az érintett beruházások fizikai biztonságával kapcsolatos kötelezettségére vonatkozik, mely során megfelelő gondossággal jár el.

5. E Megállapodás valamely más rendelkezésének vagy egy ettől különböző nemzetközi megállapodásnak a megsértése nem jelenti e cikk megsértését.

6. Az a tény, hogy egy intézkedés a nemzeti jog valamely rendelkezését sérti, önmagában nem minősül e cikk megsértésének; bíróságnak kell mérlegelnie, hogy valamelyik Fél a 2. bekezdésben foglalt kötelezettségekkel összeegyeztethetetlenül járt-e el.

7. Mindkét Szerződő fél törvényeikkel összhangban elősegíti a másik Szerződő Fél beruházói, illetve a beruházási munkálatokhoz kapcsolódó kulcsszemélyzete, mint például a magas szintű irányítói vagy vezetői vagy különleges szaktudással rendelkező személyek számára az országba történő belépési, a tartózkodási és munkavállalói engedély megadását.

8. A Szerződő Felek nem ösztönözik a beruházásokat országuk környezetvédelmi, munkaügyi, munkaegészségügyi vagy munkavédelmi jogszabályainak enyhítésével, vagy az alapvető munkaügyi előírások lazításával. Ha az egyik Szerződő Fél úgy ítéli meg, hogy a másik Szerződő Fél ilyen ösztönzést kínált fel, akkor konzultációt kezdeményezhet a másik Szerződő Féllel, és a két Szerződő Fél egyeztetést folytat az ilyen jellegű ösztönzés elkerülése érdekében.

3. cikk

Beruházás és szabályozási intézkedések

1. E Megállapodás rendelkezései nem befolyásolják a Felek azon jogát, hogy területükön belül szabályozási intézkedéseket hozzanak olyan jogszerű szakpolitikai célkitűzések megvalósítása érdekében, mint például a közegészségügy, a biztonság, a környezet vagy a közkerölcs védelme, a szociális vagy fogyasztóvédelem vagy a kulturális sokféleség előmozdítása és védelme.

2. Pusztán az a tény, hogy valamely Fél olyan szabályozást alkalmaz – beleértve a törvényeinek módosítását is –, amely negatívan érinti a beruházásokat vagy befolyásolja a beruházó által várható nyereséget, önmagában még nem minősül a jelen Megállapodásból fakadó kötelezettségek megsértésének.

3. Az egyértelműség érdekében, valamely Fél arra vonatkozó döntése, hogy nem nyújt, nem hosszabbít meg vagy nem tart fenn egy támogatást:

a) és sem jogszabály, sem szerződés alapján nem áll fenn kötelezettség a támogatás nyújtására, meghosszabbítására vagy fenntartására vonatkozóan; vagy

b) arra a támogatás nyújtásához, meghosszabbításához vagy fenntartásához kapcsolódó feltételekkel összhangban kerül sor, az nem minősül a jelen Megállapodás rendelkezései megsértésének.

A jelen Megállapodás egyik rendelkezése sem értelmezhető úgy, hogy kizárja bármelyik Fél számára, hogy a támogatás nyújtását megszüntesse vagy a támogatást visszafizettesse, ha az ilyen intézkedésre a Felek között fennálló nemzetközi kötelezettségeknek való megfelelés érdekében van szükség vagy ha azt az illetékes bíróság, közigazgatási bíróság vagy más illetékes hatóság rendelte el, továbbá nem értelmezhető úgy, hogy az érintett Fél kártalanítani köteles ezért a beruházót.

4. cikk

Nemzeti és legnagyobb kedvezményes elbánás

1. Az egyes Szerződő Felek a másik Fél beruházóit és beruházását olyan elbánásban részesítik, amely nem kevésbé kedvező, mint az elbánás, amelyet saját beruházóik és azok beruházásai számára hasonló helyzetben területükön beruházásaik

fenntartása, működtetése, igazgatása, használata, élvezete, értékesítése vagy velük való rendelkezés vonatkozásában biztosítanak.

2. Az egyes Szerződő Felek a másik Szerződő Fél beruházóit és azok beruházásait olyan elbánásban részesítik a területükön létrehozott beruházásaik működtetése, fenntartása, igazgatása, használata, élvezete, értékesítése vagy a velük való rendelkezés tekintetében, amely nem kevésbé kedvező, mint egy harmadik állam beruházói vagy azok beruházásai részére hasonló helyzetekben biztosított elbánás.

3. Az egyértelműség érdekében a Felek rögzítik, hogy a 2. bekezdésben hivatkozott „elbánás” nem foglalja magában a beruházó és állam közötti beruházásokkal kapcsolatos viták megoldására irányuló, más beruházási szerződésekben vagy bármely más megállapodásokban szereplő eljárásokat. A más nemzetközi beruházási szerződésekben vagy kereskedelmi megállapodásokban szereplő lényeges kötelezettségek önmagukban nem minősülnek „elbánásnak”, ezért az azokból fakadóan elfogadott vagy fenntartott intézkedések hiánya nem jelenti e cikk Felek általi megsértését.

4. Jelen Megállapodásnak a nemzeti elbánásra és a legnagyobb kedvezményes elbánásra vonatkozó rendelkezései nem alkalmazandók a Szerződő Fél által vámunió, gazdasági vagy monetáris unió, közös piac vagy szabadkereskedelmi övezet tagjaként való kötelezettségei alapján nyújtott előnyökre.

5. A Szerződő Felek tudomásul veszik, hogy a Szerződő Félnek a vámunió, gazdasági vagy monetáris unió, közös piac vagy szabadkereskedelmi övezet tagjaként való kötelezettségei magukban foglalják azon nemzetközi szerződésből vagy viszonyossági megállapodásból fakadó kötelezettségeket, amelyeket a vámunió, gazdasági vagy monetáris unió, közös piac vagy szabadkereskedelmi övezet köt.

6. E cikk rendelkezései nem értelmezhetők úgy, hogy a Szerződő Felek kötelesek a másik Szerződő Fél beruházóira vagy az általuk létrehozott beruházásokra vagy az azokon elért hozamra olyan elbánás, preferencia vagy kiváltság előnyeit kiterjeszteni, amelyeket az előbbi Szerződő Fél:

a) olyan többoldalú nemzetközi beruházásvédelmi megállapodás alapján nyújthat, amelyben valamelyik Szerződő Fél részes fél vagy azzá válhat;

b) olyan nemzetközi megállapodás vagy konstrukció alapján nyújthat, amely teljes egészében vagy főként az adózással kapcsolatos.

5. cikk

Kártalanítás veszteségeikért

1. Ha bármelyik Szerződő Fél beruházóinak a beruházásai vagy azok hozamai háború, fegyveres összeütközés, országos szükségállapot, felkelés, lázadás, zavargás vagy egyéb hasonló esemény miatt a másik Szerződő Fél területén veszteséget szenvednek, az utóbbi Szerződő Fél a helyreállítás, kártalanítás, kárpótlás vagy egyéb rendezés tekintetében olyan bánásmódban részesíti azokat, amely nem kedvezőtlenebb, mint az utóbbi Szerződő Fél által a saját beruházóinak vagy bármelyik harmadik állam beruházóinak biztosított bánásmód közül a kedvezőbb.

2. Nem érintve ennek a cikknek az 1. bekezdésében foglaltakat, az egyik Szerződő Fél azon beruházói számára, akik abban a bekezdésben foglalt események miatt a másik Szerződő Fél területén veszteségeket szenvednek abból kifolyólag, hogy

a) tulajdonukat, vagy annak egy részét a másik Szerződő Fél hadserege, illetve hatóságai igénybe vették;

b) tulajdonukat, vagy annak egy részét a másik Szerződő Fél hadserege, illetve hatóságai megsemmisítették, és erre nem harci cselekmények folytán vagy a helyzet szükségszerűsége miatt került sor, igazságos, megfelelő és tényleges helyreállítás vagy kárpótlás jár azon Szerződő Fél részéről, melynek a területén a veszteség bekövetkezett.

A kártalanítás kereskedelmileg indokolt mértékű kamatot is magában foglal a veszteség bekövetkezésének napjától kezdődően a fizetés napjáig terjedő időszakra vonatkozóan.

6. cikk

Kisajátítás

1. Egyik Szerződő Fél beruházóinak beruházásait vagy hozamait sem államosíthatják, sajátíthatják ki közvetlenül vagy közvetetten vagy vethetik olyan intézkedések alá a másik Szerződő Fél területén, melyek hatása megegyezik az államosítással vagy kisajátítással (a továbbiakban „kisajátítás”), kivéve, ha az közérdekből történik.

2. A kisajátítást hátrányos megkülönböztetésektől mentesen, megfelelő törvényes eljárás keretében kell végrehajtani és egyidejűleg rendelkezni kell az azonnali, megfelelő és tényleges kártalanítás megfizetéséről.

3. A kártalanításnak egyenértékűnek kell lennie a kisajátított beruházásnak azzal a piaci értékével, amely a kisajátítást közvetlenül megelőző időpontban, illetve a közelgő kisajátítás közismertté válásakor érvényes volt – attól függően, hogy melyik időpont következett be hamarabb –, valamint a kisajátítás napjától kezdődően a tényleges fizetés napjáig terjedő időszakra vonatkozóan kereskedelmileg indokolt mértékű, piaci alapon megállapított kamatot is kell tartalmaznia és késedelem nélkül teljesítendőnek, ténylegesen hozzáférhetőnek és szabadon átváltható pénznemben szabadon átutalhatónak kell lennie.

4. A Megállapodás alkalmazásában:

a) közvetett kisajátítás valamely Szerződő Fél olyan intézkedésének vagy intézkedéssorozatának eredményeként áll elő, amelynek hatása – a tulajdonjog elvonása vagy nyílt lefoglalás nélkül is – egyenértékű a közvetlen kisajátítással;

b) tényeken alapuló, eseti vizsgálatot igényel annak megállapítása, hogy egy adott tényállás mellett valamelyik Szerződő Fél intézkedésének vagy intézkedései sorozatának a közvetlen kisajátítással egyenértékű hatása van-e, figyelembe véve többek között az alábbi tényezőket: (i) az intézkedés vagy az intézkedések sorozatának gazdasági hatása, bár pusztán az a tény, hogy valamelyik Fél intézkedése vagy intézkedéseinek sorozata hátrányosan érinti egy beruházás gazdasági értékét, nem alapozza meg annak megállapítását, hogy közvetett kisajátítás történt, (ii) a Szerződő Fél intézkedésének vagy intézkedéssorozatának időtartama, (iii) az intézkedések vagy az intézkedéssorozat jellege, nevezetesen a célja és tartalma.

c) nem jelent közvetett kisajátítást a Szerződő Felek olyan, megkülönböztetéstől mentes intézkedése vagy intézkedéssorozata, amelyet jóhiszeműen és önkényesség nélkül, valamilyen közcélból – beleértve a közegészségügyi, közbiztonsági és környezetvédelmi célokat – dolgoznak ki és alkalmaznak, az elérni kívánt célhoz szükséges és azzal arányos mértékben.

7. cikk

Átutalások

1. A Szerződő Felek lehetővé teszik a beruházásokkal és hozamokkal kapcsolatos kifizetések szabad átutalhatóságát. Az átutalásoknak szabadon átváltható pénznemben kell történniük, összhangban annak a Szerződő Félnek a törvényeivel és jogszabályaival, ahol a beruházást létrehozták, minden korlátozás és indokolatlan késedelem nélkül. Az ilyen átutalások különösen – de nem kizárólag – a következőket foglalják magukban:

- a. a tőkét és a beruházás fenntartására vagy növelésére fordított pótlólagos összegeket;
- b. a jelen Megállapodás 1. cikkének 3. bekezdésében meghatározott hozamokat;
- c. a beruházás működtetése során felmerülő költségek fedezéséhez szükséges összegeket, mint például a jogdíjak és licencdíjak, vagy egyéb, hasonló költségek;
- d. a szerződésekkel, hitelszerződésekkel kapcsolatos kifizetéseket;
- e. a beruházás részleges vagy teljes eladásából vagy felszámolásából befolyó összegeket;
- f. a beruházáshoz kapcsolódóan külföldről alkalmazott természetes személyeknek azt a bérét vagy egyéb keresetét, amely azon Szerződő Fél törvényeinek és jogszabályainak hatálya alá tartozik, ahol a beruházást létrehozták;
- g. a jelen Megállapodás 5. és 6. cikke szerinti kártalanítási kötelezettségeket;
- h. a jelen Megállapodás 9. cikke szerinti vitarendezésből származó kifizetéseket.

2. Az átutalásokat azt követően kell teljesíteni, hogy a beruházó eleget tett valamennyi, a beruházás helye szerinti Fél területén hatályban lévő törvényekben előírt pénzügyi kötelezettségének.

3. E cikk egyetlen rendelkezése sem értelmezhető úgy, hogy az megakadályozza azt, hogy valamelyik Fél méltányos és megkülönböztetésmentes módon, és nem az átutalások rejtett korlátozásának minősülő módon alkalmazza a következőkhöz kapcsolódó saját törvényeit:

- a. csőd, fizetésképtelenség vagy a kapcsolódó hitelezők és munkavállalók jogainak védelme;
- b. értékpapírok kibocsátása, az azokkal való kereskedelem és ügyletek;
- c. büntetendő vagy bűncselekmények;
- d. átutalásokhoz kapcsolódó pénzügyi jelentéstételi vagy nyilvántartási kötelezettség, amikor ez a bűnüldöző vagy a pénzügyi szabályozó hatóságok részére történő segítségnyújtás érdekében szükséges;
- e. ítéletek végrehajtása bírósági végrehajtási eljárásban.

4. A jelen Megállapodás tekintetében árfolyamoknak – eltérő megegyezés hiányában – az átutalást lebonyolító hitelintézet által, a beruházást befogadó Szerződő Fél törvényeivel és jogszabályaival összhangban általánosan alkalmazott és közzétett árfolyamok tekintendők. Amennyiben ilyen árfolyam nem létezik – eltérő megegyezés hiányában – a hivatalos árfolyamot kell alkalmazni.

8. cikk

Jogátruházás

1. Amennyiben az egyik Szerződő Fél vagy annak kijelölt ügynöksége a másik Szerződő Fél területén megvalósult beruházására vonatkozóan nyújtott garancia vagy biztosítás alapján saját beruházóinak kifizetést teljesít, az utóbbi Szerződő Fél elismeri:

- a) a beruházó bármilyen jogának vagy követelésének átszállását az előbbi Szerződő Félre vagy annak kijelölt ügynökségére az annak országában érvényes valamely jogszabály vagy jogügylet útján, valamint,
- b) hogy az előbbi Szerződő Fél vagy annak kijelölt ügynöksége jogutódlás címén jogosult a beruházó jogainak gyakorlására és követeléseinek érvényesítésére, továbbá átvállalja a beruházással kapcsolatos kötelezettségeket.

2. Az átruházott jogok és követelések nem haladhatják meg a beruházó eredeti jogait és követeléseit.

9. cikk

Beruházási viták rendezése az egyik Szerződő Fél és a másik Szerződő Fél valamely beruházója között

1. Az egyik Szerződő Fél beruházója és a másik Szerződő Fél között felmerülő, az utóbbi Szerződő Fél területén lévő beruházással kapcsolatos vitákat a vitában álló feleknek – amennyiben lehetséges – peren kívül, tárgyalások útján kell egymás közt rendezniük.

2. A tárgyalások azon a napon kezdődnek, amikor az egyik Szerződő Fél kifogással élő beruházója írásban kéri a másik Szerződő Felet a vitás kérdés megtárgyalására. A vita peren kívüli, tárgyalásos rendezésének megkönnyítése végett az írásbeli értesítésben tételesen fel kell sorolni a vitás kérdéseket, a vita tényállását, a kifogással élő beruházó megállapításait (ide értve a bizonyítékként szolgáló dokumentumokat is), valamint ezek feltételezett jogalapját. Az attól a naptól számított 90 napon belül, hogy az egyik Szerződő Fél panasszal élő beruházója írásban kérte fel tárgyalásra a másik Szerződő Felet, eltérő megegyezés hiányában legalább egy konzultációt meg kell tartani.

3. Ha az egyik Szerződő Fél beruházója és a másik Szerződő Fél közötti vita az ilyen tárgyalásokra vonatkozó igény írásbeli benyújtása utáni hat hónapon belül nem rendezhető ily módon, akkor az érintett beruházónak jogában áll a vitát betervezni:

- a) annak a Szerződő Félnek az illetékes bíróságához, amelynek a területén a beruházás létesült; vagy
- b) az Államok és más államok természetes és jogi személyei közötti beruházási viták rendezéséről Washingtonban, 1965. március 18-án kelt Egyezmény vonatkozó rendelkezései szerint a Beruházási Viták Rendezésének Nemzetközi Központjához (ICSID), amennyiben mindkét Szerződő Fél részesévé vált az Egyezménynek; vagy

c) olyan nemzetközi ad hoc választottbírószághoz, amely az Egyesült Nemzetek Nemzetközi Kereskedelmi Jogi Bizottságának (UNCITRAL) választottbírószági szabályzata szerint jött létre. A vitában álló felek írásban megállapodhatnak abban, hogy eltérnek e választottbírószági szabályzattól, vagy

d) a Beruházási Viták Rendezése Nemzetközi Központjának (ICSID) Titkársága által az eljáráshoz szükséges kiegészítő intézkedések szabályai (továbbiakban „Az ICSID kiegészítő intézkedések szabályai”) szerint, amennyiben a vitát kezdeményező Szerződő Fél vagy a beruházó állama szerinti Szerződő Fél – de mindkettő nem – részese az Államok és más államok természetes és jogi személyei közötti beruházási viták rendezéséről szóló, Washingtonban, 1965. március 18-án kelt Egyezménynek; vagy

e) a vitában részt vevő felek megállapodása szerinti bármely egyéb vitarendezési forma keretében.

4. Miután a beruházó a vitát a 3. bekezdés a)–e) pontjában felsorolt bíróságok valamelyikéhez már beterveztette, a 3. bekezdés a)–e) pontjaiban felsorolt további fórumhoz folyamodni már nem jogosult.

5. Ha az egyik Szerződő Fél beruházója és a másik Szerződő Fél közötti vita a jelen cikk 2. bekezdésében említett, tárgyalásokra vonatkozó igény írásbeli benyújtása utáni hat hónapon belül nem rendezhető, és ezért a kifogással élő beruházó a vitát a 3. bekezdés a)–e) pontjában felsorolt valamelyik fórum elé kívánja terjeszteni, akkor – legkésőbb a vita bírósági beterveztésével egyidejűleg – köteles ebbéli szándékáról írásban értesíteni a másik Szerződő Felet.

6. A beruházó az 1. és 2. bekezdésében foglaltak szerint, a 3. bekezdéssel összhangban csak akkor kérelmezhet választottbírószági vitarendezést, ha még nem telt el három év attól az időponttól kezdődően, hogy a beruházó először szerzett vagy szerezhett volna tudomást a feltételezett jogsértésről és arról, hogy őt veszteség vagy kár érte.

7. Határozatainak meghozatala során a bíróság a jelen Megállapodást a szerződések jogáról szóló Bécsi Egyezmény és a Felek között alkalmazandó egyéb nemzetközi jogszabályok és elvek szerinti értelmezésnek megfelelően alkalmazza. Az egyértelműség érdekében, a Felek nemzeti joga nem képezi részét az alkalmazandó jognak. Magyarország vonatkozásában, a nemzeti jog magában foglalja az Európai Unió jogát.

8. A 3. bekezdés b)–e) pontjaiban hivatkozott választottbírószágnak nincs joghatósága a jelen Megállapodást feltételezetten sértő intézkedés valamely Fél nemzeti joga szerinti jogszerűségének megállapításában. Az egyértelműség érdekében annak eldöntése céljából, hogy valamely intézkedés összhangban áll-e a Megállapodás rendelkezéseivel, a választottbírószágnak csak tényként veheti figyelembe a Fél nemzeti jogát. Ennek során a választottbírószágnak követni a nemzeti jognak az adott Fél bíróságai vagy hatóságai általi értelmezését, és a nemzeti jognak a választottbírószágnak általi értelmezése nem kötelező az érintett Szerződő Fél bíróságaira vagy hatóságaira nézve.

9. A bíróság tagjainak jelölt választottbírák függetlenek. A választottbírák

– nem állhatnak kapcsolatban egyetlen kormánnyal sem,

– nem fogadhatnak el utasításokat semmilyen szervezettől vagy kormánytól a vitához kapcsolódó ügyek tekintetében,

– nem vehetnek részt olyan vita elbírálásában, amely közvetlen összeférhetetlenséget eredményezne. A választottbíráknak meg kell felelniük az Ügyvédi Kamarák Nemzetközi Egyesülete nemzetközi választottbíráskodásban előforduló összeférhetetlenségről szóló iránymutatásainak. Ezenkívül kinevezésüktől kezdve nem járhatnak el valamely fél által kinevezett szakértőként vagy tanúként semmilyen folyamatban lévő vagy új, e Megállapodás vagy bármely más nemzetközi megállapodás hatálya alá tartozó beruházással kapcsolatos vitában. A Felek a jelen cikkhez kapcsolódó viták során a választottbírók számára alkalmazandó egyedi magatartási kódexet fogadják el, amelyben a kódex betartásával kapcsolatos döntéseket egy, a választottbírószágon kívüli személy hozza meg.

10. A döntés a vitában érintett felekre nézve véglegesek és kötelező érvényűek, és azokat az adott döntésnek megfelelően, a döntésben feltüntetett időpontig annak a Szerződő Félnek a törvényével összhangban kell végrehajtani, amelynek területén a beruházás létesült.

11. Amennyiben a Szerződő Felek között olyan nemzetközi megállapodás lép hatályba, amely a jelen Megállapodás keretében felmerülő viták vonatkozásában többoldalú beruházási választottbíráskodást és/vagy többoldalú jogorvoslati mechanizmust ír elő, a jelen Megállapodás vonatkozó részei a továbbiakban nem alkalmazandók.

10. cikk

A Szerződő Felek közötti jogviták rendezése

1. A Szerződő Felek között jelen Megállapodás értelmezésével vagy alkalmazásával kapcsolatosan felmerült jogvitákat lehetőség szerint konzultációk, illetve tárgyalások útján kell rendezni.

2. Ha a vita ily módon hat hónapon belül nem rendezhető, azt bármelyik Szerződő Fél kérésére a jelen cikk rendelkezései szerinti, háromtagú választottbíróóság elé kell terjeszteni.

3. A választottbíróóságot minden egyes esetben a következő módon kell megalakítani. A választottbíróósági eljárás iránti kérelem kézhezvételétől számított két hónapon belül mindkét Szerződő Fél kijelöli a bíróság egy-egy tagját. Ezt követően ezen két tagnak egy harmadik állam állampolgárát kell kiválasztania, akit a bíróság elnökévé (a továbbiakban „elnök”) jelölnek ki. A bíróság elnökét a két másik tag kijelölésének időpontjától számított három hónapon belül ki kell jelölni.

4. Amennyiben a jelen cikk 3. bekezdésében meghatározott határidőkön belül a szükséges kijelölések nem történtek meg, úgy a Nemzetközi Bíróság elnökét lehet felkérni a szükséges kijelölések megtételére. Ha a Nemzetközi Bíróság elnöke valamelyik Szerződő Fél állampolgára, vagy valamilyen más ok akadályozza az említett tisztség ellátásában, az alelnököt kell felkérni a szükséges kijelölések megtételére. Ha az alelnök valamelyik Szerződő Fél állampolgára, vagy ő is akadályoztatva van az említett tisztség ellátásában, a Nemzetközi Bíróságnak azt a rangidős tagját kell felkérni a kijelölések megtételére, aki egyik Szerződő Félnek sem állampolgára.

5. A választottbíróóság döntését szavazattöbbséggel hozza.

6. A választottbíróóság döntését a törvény tiszteletben tartása mellett, ezen Megállapodás rendelkezései, valamint a nemzetközi jog általánosan elfogadott elvei alapján hozza.

7. A Szerződő Felek egyéb rendelkezéseit figyelembe véve a bíróság eljárási szabályait maga határozza meg.

8. Mindkét Szerződő Fél maga viseli a választott bírójának, valamint a választottbíróósági eljárásban való képviselésének a költségeit; az elnök költségeit és a fennmaradó költségeket a Szerződő Felek egyenlő arányban viselik. A választottbíróóság eltérő rendelkezést is hozhat a költségek tekintetében.

9. A bíróság döntései véglegesek és kötelezőek mindkét Szerződő Fél számára. A választottbíróóság bármely Szerződő Fél kérelmére, magyarázatot ad döntésének okairól.

11. cikk

Átláthatóság

A jelen Megállapodás keretében felmerülő vitákban az UNCITRAL átláthatósági szabályai alkalmazandók. A központi kormányzati szinten elfogadott, a jelen Megállapodás hatálya alá tartozó kérdéseket érintő, általánosan alkalmazandó jogszabályokat a Felek kötelesek haladéktalanul, jóval azok hatálybalépése előtt közzétenni hivatalos közlönyükben. A jelen Megállapodásban részes Szerződő Fél kérésére egyeztetés tartható az átláthatósági gyakorlathoz kapcsolódó kérdésekben.

12. cikk

Egyéb szabályok és különleges kötelezettségek alkalmazása

Jelen Megállapodás rendelkezései nem korlátozhatják a Szerződő Felek beruházóinak azon jogát, hogy bármely létező vagy jövőbeni két- vagy többoldalú megállapodás alapján, annak részeseként kedvezőbb elbánásban részesüljenek.

13. cikk

A Megállapodás alkalmazhatósága

A Megállapodást az egyik Szerződő Fél területén, annak törvényeivel és jogszabályaival összhangban a másik Szerződő Fél beruházói által a Megállapodás hatálybalépése előtt vagy azt követően megvalósított beruházásokra kell alkalmazni, de nem alkalmazható olyan beruházással kapcsolatos jogvitára vagy követelésre, amely a Megállapodás hatálybalépése előtt merült fel, vagy amelyet a hatálybalépés előtt rendeztek.

14. cikk

Egyeztetések

Bármelyik Szerződő Fél kérésére a másik Szerződő Fél hozzájárul ahhoz, hogy a Megállapodás értelmezéséről vagy alkalmazásáról egyeztessenek. Az egyik Szerződő Fél kérésére információcsere történik arról, hogy a másik Szerződő Fél törvényei, jogszabályai, határozatai, igazgatási gyakorlatai, eljárásai vagy szakpolitikái milyen hatással lehetnek a jelen Megállapodás hatálya alá tartozó beruházásokra.

15. cikk

Általános kivételek

1. A Megállapodásban a Szerződő Felet semmi sem akadályozhatja abban, hogy prudenciális okokból elővigyázatossági intézkedéseket vezessen be vagy tartson fenn, többek között:

- a) a beruházók, a betétesek, a biztosítottak, illetve azon személyek védelme, akik felé valamely pénzügyi szolgáltató letéteményesi kötelezettséggel tartozik; és
- b) a Szerződő Fél pénzügyi rendszere integritásának és stabilitásának biztosítása.

Amennyiben ezen intézkedések összhangban a Megállapodás rendelkezéseivel, azok nem alkalmazhatók a Megállapodásból származó kötelezettségvállalások és kötelezettségek elkerülésének céljából. A jelen Megállapodás egyik rendelkezése sem értelmezhető úgy, hogy az előírja a Feleknek egyedi vevők ügyeivel vagy elszámolásaival összefüggő, illetve a közgazgatási intézmények birtokában lévő bizalmas vagy védett információk kiszolgáltatását.

2. a) Jelen Megállapodásban semmi sem értelmezhető úgy, hogy a Szerződő Felet akadályozza abban, hogy fizetési mérlegének súlyos nehézsége vagy annak veszélye esetén a bekezdés b) pontjával összeegyeztethető, átutalásokat korlátozó intézkedéseket vezessen be.

b) A bekezdés a) pontjában hivatkozott intézkedéseknek méltányosnak, nem önkényesnek, nem igazolhatatlan módon diszkriminatív jellegűeknek, jóhiszeműeknek, és korlátozott időtartamúaknak kell lenniük, továbbá nem léphetnek túl azon, ami a fizetési mérleg helyzetének helyreállításához szükséges. Az e cikk alapján intézkedéseket előíró Szerződő Fél haladéktalanul értesíti a másik Szerződő Felet, továbbá amint az lehetséges, bemutatja az említett intézkedések hatályon kívül helyezésére vonatkozó ütemtervet. Az ilyen intézkedéseket az érintett Szerződő Fél az egyéb nemzetközi kötelezettségeinek megfelelően hozza meg, ideértve a WTO Megállapodás és a Nemzetközi Valutaalap Alapokmánya alapján fennálló kötelezettségeket.

3. Jelen Megállapodás rendelkezései:

a) nem értelmezhetők úgy, hogy bármelyik Szerződő Felet akadályozzák olyan intézkedések meghozatalában, amelyek alapvető biztonsági érdekeinek védelmében szükségesek:

(i) a fegyverek, lőszeres és hadieszközök kereskedelme, valamint más olyan áruk, anyagok, szolgáltatások és technológiák forgalmazása és ezekkel kapcsolatos kereskedelmi ügyletek tekintetében, amelyek közvetlen vagy közvetett célja katonai, vagy más biztonsági létesítmény ellátása,

(ii) háború vagy a nemzetközi kapcsolatokban beálló más szükségállapot idején, vagy

(iii) az atomfegyverek és más nukleáris robbanóeszközök elterjedését tiltó nemzeti szabályok vagy nemzetközi egyezmények végrehajtása vonatkozásában; továbbá

b) nem akadályozhatják egyik Szerződő Felet sem abban, hogy az ENSZ nemzetközi béke és biztonság fenntartására irányuló alapokmányából fakadó kötelezettségeinek teljesítéséhez szükséges intézkedéseket hozzon.

4. Bármelyik Szerződő Fél megtagadhatja a jelen Megállapodás keretében nyújtott előnyöket a másik Szerződő Fél jogi személyiséggel rendelkező beruházójától és az e beruházó beruházásaitól, amennyiben az adott beruházó harmadik állambeli beruházók tulajdonában vagy irányítása alatt áll, és:

(a) a beruházó nem folytat számottevő gazdasági tevékenységet azon Szerződő Fél területén, amely joga szerint azt létrehozták, vagy

(b) az előnyök nyújtását megtagadó Szerződő Fél olyan intézkedéseket fogad el vagy tart fenn a harmadik állammal szemben, amelyek tiltják az ilyen beruházóval folytatott és a beruházásaihoz kapcsolódó ügyleteket, vagy az előnyök biztosítása a beruházó által létrehozott beruházások vonatkozásában ezen intézkedések megsértését vagy kijátszását jelentené.

5. A Szerződő Fél alapvető biztonsági érdekei magukban foglalhatják a vámunióban, gazdasági vagy monetáris unióban, közös piaci vagy szabadkereskedelmi övezetben való tagságból fakadó érdekeket és intézkedéseket.

6. A Szerződő Fél jelen Megállapodásban hivatkozott intézkedéseibe beleértendők a Szerződő Félnek az Európai Unióban betöltött tagságából fakadó kötelezettségeivel összhangban alkalmazandó intézkedések is. A Megállapodásban a „fizetési mérleg súlyos nehézségére vagy ennek veszélyére” tett utalás egyben azokat az eseteket is magában foglalja, amikor a fizetési mérleg súlyos nehézsége vagy ennek veszélye abban a gazdasági vagy monetáris unióban áll fenn, amelynek a Szerződő Fél tagja.

7. A 9. cikk szerinti vitarendezés nem minősül elbánásnak, preferenciának vagy kiváltságnak.

16. cikk

Záró rendelkezések, hatálybalépés, időbeli hatály, megszűnés és módosítások

1. Jelen Megállapodás nem sértheti a Szerződő Felek létező vagy jövőbeni vámuniókban, gazdasági unióban vagy regionális gazdasági integrációs megállapodásban vagy hasonló nemzetközi megállapodásban, például az Európai Unióban betöltött tagságából vagy részvételéből eredő kötelezettségeit. Következésképpen a Megállapodás rendelkezései egészükben vagy részükben sem hivatkozhatók vagy értelmezhetők akként, a Szerződő Felek által betöltött tagságból fakadó kötelezettségeket érvényteleníti, módosítja, vagy egyéb módon érinti.

2. A Szerződő Felek diplomáciai csatornákon keresztül értesítik egymást arról, hogy valamennyi belső eljárási követelmény teljesült a jelen Megállapodás hatálybalépéséhez. A Megállapodás az utolsó értesítés kézhezvétele után hatvan (60) nappal lép hatályba.

3. Jelen Megállapodás tíz éves időtartamra marad hatályban, majd azt követően hatálya meghosszabbodik, kivéve, ha valamely Szerződő Fél írásban tájékoztatja a másik Szerződő Felet a felmondásra vonatkozó szándékáról. A felmondás az értesítés másik Szerződő Fél általi kézhez vételét követően egy évvel lép hatályba, de nem korábban, mint a kezdeti tízéves időszak lejártá.

4. A jelen Megállapodás felmondása előtt megvalósított beruházások tekintetében a Megállapodás rendelkezései a felmondást követő további tíz évig érvényben maradnak.

5. Jelen Megállapodás a Szerződő Felek közötti írásbeli megegyezéssel módosítható. Bármely módosítás a Megállapodás elválaszthatatlan részét képezi, és a hatálybalépéséhez szükséges eljárás megegyezik a jelen Megállapodás hatálybalépéséhez szükséges eljárással.

6. Bármely Szerződő Fél a jelen Megállapodást, annak hatálybalépését követően megküldi az Egyesült Nemzetek Főtitkárának bejegyzés céljából az Egyesült Nemzetek Alapokmánya 102. cikkének megfelelően és értesíti a másik Szerződő Felet az eljárás teljesítéséről.

ENNEK HITELÉÜL az arra kellő felhatalmazással rendelkező alulírottak a Megállapodást aláírták.

KÉSZÜLT két eredeti példányban, Praiában, 2019. március 28. napján, magyar, portugál és angol nyelven, és mindhárom nyelven egyaránt hiteles szövegnek minősül. Értelmezésbeli eltérések esetén az angol nyelvű szöveg az irányadó.”